

SPEKTRUM

Periodikum
Slovenskej
technickej
univerzity
v Bratislave

Akademický rok
2005/2006
2
október

Ročník XII.
/XLIV./

Z O B S A H U

Otvorili sme nový AR /3
Magna Charta /9
Noví docenti na STU /10
Čestný doktorát pre dekana
FIIT prof. Molnára /10
Prof. Petránsky – doctor
honoris causa /11

Výskum – svitá na lepšie časy?

*Rozhovor s doc. Ing. Robertom Redhammerom, PhD.,
prorektorom pre vedu a výskum na STU*

Ministerstvo školstva pripravilo koncepciu evalvácie slovenských vysokých škôl, ktorá by ich mala diferencovať podľa kvality vedeckovýskumnej činnosti. Ako hodnotíte tento materiál?

V súčasnosti existujú tri nezávislé iniciatívy. Prvou je úplne nezávislá Akademická ratingová a rankingová agentúra (ARRA), ktorá by mala hodnotiť vysoké školy podľa verejne dostupných informácií. Bude to pohľad nezávislých ľudí mimo univerzít, vytvorený na základe informácií z verejných zdrojov. Tento spôsob hodnotenia nemusí byť vždy založený na objektívnych faktoch, ide skôr o odzrkadlenie výsledkov danej univerzity vo verejnosti. Takýto pohľad zvonku závisí od zvolených kritérií. Toto hodnotenie môže byť dobré, ale môže sa aj myliť. Druhou iniciatívou je iniciatíva SRK, ktorá chce evalvovať univerzity na základe ich samohodnotenia a následným posúdením Európskou asociáciou univerzít. Toto hodnotenie má za cieľ pomôcť univerzitám naplňať svoj dlhodobý zámer. Výsledkom vyhodnotenia nebude poradie univerzít ani úroveň ich kvality, ale zistenie, čo školám chýba pri naplňaní vlastných cieľov a predsavzatí. Tretou iniciatívou

je zo zákona vyplývajúca povinnosť podrobiť univerzity komplexnej akreditácii a na základe hodnotenia akreditačnej komisie vlády ich rozčleniť podľa charakteru na vysoké školy, univerzity a výskumné univerzity. Akreditačná komisia by mala posudzovať univerzity podľa kritérií, ktoré sú teraz v pripomienkovom konaní. Kritériá sú pomerne exaktné. Bude sa vychádzať z toho, čo škola v posudzovaných oblastiach skutočne urobila a aké mala výstupy.

Univerzity dlhodobo zápasia so zastaraným prístrojovým vybavením a nekvalitnou infraštruktúrou. Nie je možné na zlepšenie tohto stavu využiť okrem domácich zdrojov aj fondy EÚ?

Je, aj nie je. Na Slovensku, mimo Bratislavy, je to možné jedine cez sektorový operačný program Priemysel a služby. V Bratislave sa teraz fondy EÚ na tento účel nedajú využiť. Na rozvoj infraštruktúry sú totiž potrebné kapitálové fondy. Na tento účel je určený špeciálny fond EBRD (fond na regionálny rozvoj), z ktorého Bratislava nemá právo čerpať, okrem tzv. oblastí trpiacich štruktúrnymi ťažkosťami. Žiadna z fakúlt STU v Bratislave však v takejto oblasti nesídlí. Jedna z možností, ako sa dostať k investíciám v tomto programovacom období (do konca roku 2006), je získať ich v Trnave alebo v Bratislave prostredníctvom programu INTERREG (medziregionálna spolupráca). V rámci štruktúrnych fondov je k dispozícii len Európsky sociálny fond pre vysoké školy, najmä Priorita 2 s opatrením na podporu celoživotného vzdelávania a s opatrením na podporu zlepšenia kvality ľudských zdrojov vo výskume. Do týchto projektov sa univerzita intenzívne zapojila. Žiaľ, pomalá administrácia a nedostatky vo financovaní naplňanie programových cieľov značne komplikujú. V súčasnosti je mimoriadne dôležité nastaviť mechanizmy financovania týchto „disparít“ pre ďalšie programovacie obdobie štruktúrnych fondov 2007 – 2013. Zdá sa, že oblastiam mimo Bratislavy sa to darí, otvorený ostáva ešte Bratislavský kraj.

Za pozitívne považujem rozhodnutie vlády SR zaradiť medzi priority aj podporu výskumu a vývoja. Ak štátny rozpočet prejde v parlamente, mohli by slovenské výskumné pracoviská vrátane univerzít získať 1 miliardu Sk na obnovu prístrojov a zariadení už v roku 2006.

Priemysel vyčíta vysokým školám príliš akademický výskum, ktorý je vzdialený od potrieb praxe. Akú má STU v tomto smere stratégiu?

Praktickú a pozitívnu. STU už v minulosti úzko spolupracovala s praxou a s priemyslom. Profesori z univerzity chodili do fabriek a závodov a pomáhali tam riešiť odborné problémy, alebo rozbiehať nové výroby. Dnes je situácia podobná, aj keď priemysel je iný. V roku 1990 bol objem výskumu financovaného priamo z podnikov okolo 100 miliónov Kčs, čo bola na vtedajšie pomery slušná úroveň. Potom ako sa štruktúra priemyslu zmenila a značná časť zanikla, znížil sa aj objem hospodárskych zmlúv. V súčasnosti sa takýto typ spolupráce nazýva podnikateľská činnosť. V minulom roku na univerzite presiahla objem 100 miliónov Sk. Po 15 rokoch sme sa číselne dostali na rovnakú úroveň, aká bola v roku 1990. Reálna hodnota takto získaných financií je v dôsledku inflácie pochopiteľne nižšia.

Ak naši pracovníci nerobia priamo zadaný aplikovaný výskum, tak sa venujú základnej vede, no vždy so zreteľom na jej možné praktické využitie. Teraz je na Slovensku veľa nových zahraničných firiem a investorov, ktorí v tejto fáze rozbiehajú výrobu a ešte nerozmýšľajú o inováciách. Som však presvedčený, že onedlho ich konkurenčné prostredie k takýmto úvahám prinúti. Tí, ktorí podmienky bádateľskej práce nepoznajú, majú často skreslené predstavy. Vo výskume to nefunguje tak ako v obchode, že zaplatím a hneď si beriem riešenie.

Technologický inkubátor je tesne pred začatím prevádzky. Je známe, že STU do tohto projektu investovala veľa energie a poskytla aj priestory na Pionierskej ulici. Ako spolupracujete s organizáciami, ktoré by na takýchto aktivitách mohli mať tiež záujem, napríklad so Združením podnikateľov Slovenska?

Projekt inkubátora je svojím spôsobom najzložitejšou formou spolupráce s praxou. Ide o transfer technológií a poznatkov, ktorý spočíva v podpore vzniku firiem, ktoré budú realizovať najmä výsledky výskumu. V princípe ide o podporu inovatívnych myšlienok prostredníctvom rozbehu nových firiem. Na STU máme odborníkov, ovládame technológie, máme technické vedomosti a poskytneme priestory. Ale ak má byť zdroj nových firiem úspešný, musí ho strážiť niekto z podnikateľskej strany. My nie sme investori, preto na túto činnosť potrebujeme špecialistov – podnikateľov. Samozrejme, s podnikateľmi máme rámcové dohody, že nám pomôžu zabezpečiť rozvoj z tejto stránky. Ide však o podnikateľov, ktorí majú záujem o inkubáciu a nie o zväzy. V súčasnosti sa snažíme okruh investorov čo najviac rozšíriť, ale v čase prípravy projektu bol málokto ochotný finančne vstúpiť do takého rizika, aby projekty podporoval. Teraz, keď sa náš projekt ukazuje ako úspešný, predpokladáme, že sa pridajú ďalší potenciálni investori a tzv. business angels, čiže ľudia, ktorí pracujú skôr ako poradcovia a zároveň investujú svoje prostriedky do rozvoja konkrétnej firmy. Tu vidím v budúcnosti veľký priestor pre banky, ktoré sa v súčasnosti na Slovensku veľmi netlačia do financovania projektov bez

zábezpeky rozvoja nových aktivít. Podporu očakávame najmä zo strany verejných zdrojov, štátnych štrukturálnych fondov, ktoré by poskytli kapitál na verifikáciu výsledkov projektu, na spustenie nulte série výroby a podobne. Takéto fondy chýbajú a v tom vidím najväčšiu medzeru na slovenskom trhu. A práve združenia podnikateľov by mohli pomôcť presadiť vyplňanie týchto medzier.

STU produkuje 25 % merateľných vedeckých výkonov slovenských univerzít. Ako naša škola obstojí v porovnaní so Slovenskou akadémiou vied? Nebolo by vhodné, vzhľadom na relatívne malú slovenskú vedeckovýskumnú základňu, koordinovať činnosť v tejto oblasti?

Môj odhad je, že SAV má asi 40-percentný podiel na všetkých vedeckých výkonoch. To znamená, že všetky vysoké školy, ale aj ďalšie subjekty, tvoria 60 %. Z týchto čísel je zrejme, že SAV má väčšie výstupy ako STU. Na druhej strane však podmienky na výskum sú tiež rozdielne. Na univerzite je veľká pedagogická záťaž a aj finančné a platové podmienky sú v školstve horšie. Práve preto máme veľkú snahu docieľiť, aby škola získala viac finančných prostriedkov na financovanie výskumu. Získavanie ďalších finančných zdrojov by malo byť hlavným poslaním každého funkcionára a dokonca každého pracovníka na univerzite. Čo sa týka koordinácie činností univerzity s akadémiou, ja by som ani nehovoril o koordinácii, ale o spolupráci. Koordinácia by mala zmysel len v prípade veľkej spoločnej objednávky, a tá na Slovensku chýba. Čo však považujem za dôležité z hľadiska využívania zdrojov, je spolupráca kompatibilných pracovísk s rovnakým, prípadne podobným zameraním. A takáto priama spolupráca výskumníkov existuje prakticky vo všetkých sférach, s takmer všetkými ústavmi SAV spadajúcimi do oblastí výskumných aktivít STU.

Rozhovor pripravila
Iva Šajbidorová

Vedenie STU informuje

Vedenie STU zasadalo v dňoch 22. augusta, 12. a 19. septembra 2005 a prerokovalo nasledujúce témy:

Akademický informačný systém na STU. Vedenie rozhodlo o ukončení výberového konania na akademický informačný systém z dôvodu neprijateľnej ceny ponúkanej zo strany Technickej univerzity Graz a o vypísaní nového verejného obstarávania na AIS pre STU.
Nová internetová stránka STU. Členovia vedenia sa oboznámili s obsahom a formou novej internetovej stránky STU. Prerokovali navrhovaný štatút na štruktúru, riadenie a udržiavanie webovej stránky.

Slávnostné otvorenie akademického roka 2005/2006. Vedenie STU sa zaoberalo prípravami na slávnostné otvorenie nového akademického roka na univerzite s účasťou prezidenta SR, viacerých členov diplomatického zboru, ako

aj poslancov NR SR. Členovia vedenia pri príležitosti otvorenia AR odsúhlasili odhalenie pamätnej tabule prof. Dionýzovi Ilkovičovi a pomenovanie auly STU jeho menom.

Hlavné aktivity vedenia v novom akademickom roku 2005/2006. Rektor STU skontroloval plnenie hlavných aktivít vedenia v akademickom roku 2004/2005. Skonštatoval, že väčšina úloh je splnená a niektoré sa ešte plnia. Do nového AR bol schválený materiál „Hlavné aktivity vedenia STU v akademickom roku 2005/2006“.

Rámcové pravidlá ŠVOČ na STU. Materiál s týmto názvom sa prerokoval a schválil s pripomienkami. Za najlepšie práce ŠVOČ bude udelená cena rektora STU. Novinkou je, že v tomto roku sa ŠVOČ môžu zúčastniť aj doktorandi.

Stav finančného hospodárenia STU. Kvestorka STU informovala členov vedenia o úpravách dotácie pre STU na rok 2005 z dôvodu upresnenia údajov a valorizácie tarifných plátov. Konštatovala, že univerzita má reálny predpoklad na kladný hospodársky výsledok za rok 2005. Hovorí o jeho výške však považovala za predčasné.

Umiestnenie FIIT STU. Rektor oboznámil členov vedenia s obsahom listu dekanov FEI a FIIT, v ktorom konštatujú, že súčasný areál v Mlynskej doline nebude v budúcnosti kapacitne postačovať pre obidve fakulty. Súčasne predložil vedeniu návrh na definitívne riešenie umiestnenia FIIT STU. Po prerokovaní bude tento návrh predložený vedeniu FIIT.

Študentské preukazy v akademickom roku 2005/2006 na STU. Prorektor Molnár oboznámil vedenie so stavom vydávania a validizácie študentských preukazov. Tri fakulty – SvF, FCHPT a MTF – sa oneskorili v dodávaní podkladov na CVT STU, a preto výroba preukazov mešká.

Na budúci rok musíme prispôsobiť termíny zápisu na fakultách tak, aby študenti mohli dostať hotový preukaz už pri zápise.

Použitie finančných prostriedkov z predaja nehnuteľností STU. Rektor STU informoval o rozvojevých projektoch na STU, na ktoré sa budú môcť čerpať finančné prostriedky z predaja nehnuteľností STU. Vedenie tento návrh po diskusií schválilo a bude predložený na rokovanie AS STU.

Inzercia v univerzitnom časopise SPEKTRUM. Schválili sa pravidlá na inzerovanie v univerzitnom časopise STU SPEKTRUM.

Zriadenie Centra medzinárodných projektov na STU. Vedenie schválilo návrh na zriadenie Centra medzinárodných projektov, ktorého zámerom je vytvoriť pracovisko špecializujúce sa na poskytovanie vysoko kvalifikovanej poradenskej činnosti pri príprave medzinárodnej spolupráce vo vede a technike, najmä rámcových programov EÚ. Centrum bude podávať informácie o možnostiach financovania výskumu zo zahraničných zdrojov.

*Pavel Timár
vedúci úradu rektora*

Kolégium rektora STU informuje

Kolégium rektora STU 19. septembra 2005 prerokovalo:

Hlavné úlohy vedenia STU v akademickom roku 2005/2006.

Rektor oboznámil KR STU s hlavnými úlohami, ktoré si vedenie vytýčilo na akademický rok 2005/2006. Tieto úlohy budú zapracované aj do dlhodobého zámeru rozvoja STU.

Úprava schválenej dotácie STU na rok 2005. Prerokovalo sa dofinancovanie pôvodného rozpisu dotácie a valorizácie tarifných plátov. Zmeny vznikli z dôvodu upresnenia údajov z fakúlt STU.

Prostriedky boli rozdelené podľa metodiky MŠ SR a reklamácií, ktoré uznalo ministerstvo.

Rámcové pravidlá ŠVOČ na STU.

Kolégium rektora prerokovalo písomný materiál „Rámcové pravidlá ŠVOČ na STU v Bratislave“. Materiál obsahuje aj návrh na ocenenie najlepších študentov a vedúcich ŠVOČ cenou rektora. Umožňuje zapojiť sa do ŠVOČ aj doktorandom.

Študijná literatúra na fakultách STU. Na rokovanie bol predložený edičný plán na rok 2005 po jednotlivých fakultách. Na tvorbu učebníc alebo skrípt pre spoločné pred-

mety je v budúcnosti potrebné vytvárať celouniverzitné kolektívy. Univerzita sa opäť vráti k oceňovaniu najlepších učebníc a skrípt, najmä tých, čo majú celoškolský charakter.

Príprava evalvácie STU. Na univerzite sa od októbra 2005 začína príprava na hodnotenie, ktoré bude robiť Európska asociácia univerzít. KR STU prerokovala harmonogram tohto procesu a rektor STU bude menovať príslušnú komisiu.

Študentské preukazy v akademickom roku 2005/2006.

Na rokovanie KR STU bola predložená „Informatívna správa o preukazoch študenta STU“, ktorá obsahuje prípravu výroby týchto preukazov a ich súčasný stav. Študenti budú môcť používať tieto preukazy aj ako doklad na zľavnené cestovné na MHD a železnici. Cieľom je, aby študent už pri zápise dostal tento preukaz, ktorý potrebuje pri vybavovaní iných dokladov. Tomu treba podriaďiť aj termíny zápisov na fakultách a celý proces zberu údajov a vyhotovenia preukazov.

Internetová stránka STU v redakčnom systéme buxus. Prorektor Špaček prezentoval

aktuálny stav novej webovej stránky STU. Dátum uvedenia internetovej stránky do prevádzky je 23. 9. 2005. Dôležitou úlohou pre všetky pracoviská STU je naplniť novú stránku informáciami a priebežne sa starať o ich aktualizáciu.

Stav akreditácie habilitačného a inauguračného konania na STU. Informáciu o stave akreditácie podal prorektor Redhammer. Proces ešte prebieha. Kompletnú akreditáciu majú doteraz iba dve fakulty: FIIT a FCHPT, ostatné sa nachádzajú v rôznom štádiu akreditačného procesu.

*Pavel Timár
vedúci úradu rektora*

NOVÝ AKADEMICKÝ ROK

Otvorili sme akademický rok 2005/2006

Slovenská technická univerzita 26. septembra otvorila pre takmer 19 000 študentov nový akademický rok 2005/2006. Na slávnostnom akte sa zúčastnil aj prezident SR Ivan Gašparovič, niektorí poslanci NR SR a členovia diplomatického zboru. Pri tejto príležitosti bola odhalená pamätná tabuľa prof. Dionýzovi Ilkovičovi a jeho menom bola pomenovaná aula STU na Mýtnej ulici 36.

Slávnostné príhovory rektora STU, prezidenta SR a predsedu akademického senátu STU prinášame v plnom znení.

Príhovor rektora STU Vladimíra Báleša

Vážený pán prezident Slovenskej republiky, vážený pán predseda akademického senátu STU, vážený pán predseda Správnej rady STU, Spectability, Honorability, Excelencie, vážené dámy, vážení páni, milí študenti,

dnes slávnostne otvárame na Slovenskej technickej univerzite v Bratislave 68. akademický rok. Je to príležitosť, aby sme sa obzreli späť, urobili odpočet vykonaného a predstavili naše plány do budúcnosti. Slovensko už viac ako rok spolu s 24 krajinami starého kontinentu kráča po ceste smerujúcej k mierovej a prosperujúcej Európe. Nie je to cesta jednoduchá. Potrebuje tvorivých ľudí, vzdelanie a humanitu. Na naplnenie tejto ambície prijala Európska únia v Lisabone ambiciózný program znalostnej ekonomiky.

Z histórie vieme, že vzdelanosť bráni konfliktom a je tou najkratšou cestou k prosperite. Slovenská republika sa hlási k tejto stratégii vlastným programom MINERVA. Schválený Akčný plán pre vedu, výskum a inovácie dáva príslub, že na Slovensku sa bude viac investovať do vzdelávania a vedy. Kapitál vložený do rozvoja znalostí a zručností prináša zvýšenie produktivity práce, rozvoj

inovácií a trvalý ekonomický rast. Slovenská technická univerzita tvorí 24,7 % z celkových výkonov vo vede na všetkých slovenských vysokých školách. Je teda veľmi významnou inštitúciou v naplňaní programu znalostnej ekonomiky. Priority výskumu na STU korešpondujú s rozvojovým programom Slovenska i EÚ. Sú nasmerované najmä na nanotechnológie, biotechnológie, informačné a komunikačné technológie, výživu, ochranu života a zdravia, bezpečnosť obyvateľstva a životné prostredie. Okrem toho sa študijnými programami a výskumnými aktivitami hlásime k dynamicky sa rozvíjajúcemu automobilovému priemyslu na Slovensku. Uvedomujeme si, že úspešný absolvent a dobrý študent je produktom kvalitného študijného programu a dobrej výskumnej práce. Aj z tohto dôvodu sme podporili projekt inštitucionálneho hodnotenia slovenských vysokých škôl Európskou asociáciou univerzít. Už v zimnom semestri nás čaká vážna úloha vypracovať evaluačnú správu o našej univerzite. Bude to veľmi náročná práca, a preto vyzývam všetkých zodpovedných pracovníkov univerzity, aby k nej pristúpili s náležitou dôslednosťou a zodpovednosťou.

Slovenská technická univerzita má v plnej miere implementované trojstupňové štúdium a v 76 odboroch pripravuje 12 047 budúcich bakalárov, 4 279 inžinierov a 1 503 doktorandov. V súlade s vysokoškolským zákonom STU v uplynulom akademickom roku úspešne prešla akreditačným procesom. Študentom dnes ponúkame 147 študijných programov, ktoré lepšie reagujú na požiadavky praxe a výskumné zameranie univerzity. Napriek objektívnej potrebe technicky vzdelanej inteligencie univerzita opätovne nemohla uspokojiť všetkých záujemcov o štúdium. V tejto súvislosti chcem zdôrazniť, že aj keď došlo k zvýšeniu počtu doktorandských štipendií fakulty nemohli prijať všetkých uchádzačov o túto najvyššiu formu vysokoškolského štúdia. Mrzí ma to preto, že počet doktorandov je jedným z parametrov charakterizujúcich úroveň výskumnej univerzity. Absolventi tohto štúdia sú potenciálnym zdrojom pre postupnú výmenu nás starších. Napriek nedostatku doktorandov ma teší, že sa nám v uplynulom roku podarilo zlepšiť kvalifikačnú štruktúru na fakultách. Prezident republiky vymenoval 12 nových profesorov a dekréty si prevzalo 27 docentov. Všetkým ešte raz úprimne gratulujem a dúfam, že v tomto roku budú nasledovať ďalší. STU udelila v minulom školskom roku 3 čestné doktoráty, päť titulov profesor emeritus a 8 plakiet STU. Vymenoval som štyroch hosťujúcich profesorov.

Kvalitné vzdelávanie nie je jediná služba, ktorú chceme študentom poskytnúť. Sme pripravení na motivačné štipendiá,

ktoré budeme vyplácať hneď po schválení vyhlášky MŠ SR. Okrem trvalej úlohy, ktorou je zlepšenie podmienok na ubytovanie a stravovanie študentov, chceme pomáhať absolventom na čoraz náročnejšom trhu práce. Na tento účel bolo na STU, ako prvej univerzite na Slovensku, zriadené Centrum kariérneho poradenstva. Jeho prvé výsledky očakávame v tomto akademickom roku.

V oblasti výstavby sme v minulom roku realizovali významný investičný zámer – prestavbu zanedbaného objektu STU na Mýtnej ulici na malometrážne byty pre doktorandov. Na ŠD Mladá Garda sme za 29 miliónov korún renovovali ľahkoatletický štadión s tartanovou dráhou. V Bratislave sa iná takáto dráha nachádza len na štadióne Interu. Značné prostriedky sme investovali do študentských domovov, jedální a športovísk s cieľom zvýšiť štandard ubytovania a služieb pre našich študentov.

Na tomto mieste mi dovoľte vyjadriť sa k priestorovému umiestneniu našej najmladšej fakulty – Fakulty informatiky a informačných technológií. V priebehu uplynulého akademického roka sme sa nedohodli na umiestnení fakulty v priestoroch Vazovova – Mýtna. Spoločne teda hľadáme ďalšie možnosti. Verím, že ich za aktívnejšieho príspevku Fakulty informatiky a informačných technológií, ako aj ostatných fakúlt univerzity nájdeme.

Uvedomujeme si, že bez kvalitnej vedeckej práce nie je možné na univerzite dobre vzdelávať. Aj preto venujeme na STU trvalú pozornosť vede a výskumu. Podporujeme projekty, ktorých sa na univerzite rieši takmer 500. Väčšina je zameraná na vedu, ale riešime aj projekty sústredené na tvorbu učebných pomôcok, elektronickej podpory vzdelávacieho procesu, mobility študentov, či iné rozvojové aktivity. Napriek pozitívnemu trendu vidíme určité rezervy v efektívnosti výskumnej práce a jej financovaní. Vo výskume by sme sa chceli viac zamerať na výzvy Agentúry pre podporu výskumu a vývoja, ktorá sa v týchto mesiacoch transformuje v zmysle nového zákona o organizácii štátnej podpory výskumu a vývoja. Privítali sme legislatívne zmeny i štátom deklarovanú podporu vzdelávania, vedy a výskumu. STU plne podporuje program konkurencieschopnosti Slovenska a svojou prácou a výsledkami sa zasadzuje o jeho naplnenie. Pozorne však bude sledovať záväzok orgánov štátnej správy na finančnú podporu priorít vlády SR uvedených v projekte MINERVA. Univerzita sa neuchádza o priamu finančnú podporu, žiada však vytvorenie takého legislatívneho rámca, ktorý by umožnil primerane oceniť kvalitu. K nej smeruje aj jeden z kľúčových rozvojových projektov STU – univerzitný technologický inkubátor. V zahraničí sa v podobných zariadeniach narodilo veľa životaschopných firiem a podnikov, ktoré okrem vlastného úžitku prinášajú univerzite aj pridanú hodnotu, trvalú spoluprácu a dobré meno v priemysle. Technologický inkubátor STU je financovaný z prostriedkov PHARE a patrí medzi najväčšie projekty univerzity. Na rozdiel od iných kladie dôraz na proces, ktorý predchádza vzniku firmy. Už teraz možno povedať, že táto stratégia bola úspešná. Podarilo sa nám osloviť správnu cieľovú skupinu a do konca mája sa v inkubátore zhromaždilo neuveriteľných 86 návrhov. 15 z nich úspešne prešlo výberom a o mesiac či dva sa nové firmy budú môcť nasťahovať do zrekonštruovanej budovy technologického inkubátora na Pionierskej ulici.

Slovenská technická univerzita si uvedomuje nutnosť permanentnej komunikácie so svojím hlavným odberateľom – priemyslom.

Na zlepšenie informovanosti praxe o jej výskumných možnostiach sme z Európskeho sociálneho fondu získali financie na transformáciu siete špičkových laboratórií a popredných výskumných pracovísk na Slovenskú technickú výskumno-inovačnú sieť STRINet. S podobným zámerom sme vybudovali aj SPIRIT Portál a Know-how centrum STU. Žijeme dobu rozvoja informačných technológií. Dnes je samozrejmosťou, že študent sa dostáva k aktuálnym vedeckým informáciám od svojho pracovného stola. Tradičné knižnice pomaly vytláčajú ich virtuálne sestry umožňujúce rýchly a pohodlný prístup k najnovšej literatúre. Slovenskej technickej univerzite sa v spolupráci s Prírodovedeckou fakultou UK a MŠ SR podarilo sprístupniť jednu z najväčších databáz vedeckých časopisov na svete – Science Direct, ktorá je takto k dispozícii študentom a učiteľom celej univerzity. Vedenie školy pripravilo na realizáciu projekt zlepšenia prístupu študentov k internetu a do siete STUNET z priestorov fakúlt a internátov. V súčasnosti sú študentské domovy pripojené do počítačovej siete prostredníctvom vysokorýchlostného optického spojenia.

Slovenská technická univerzita naďalej pracuje na získaní dodávateľa akademického informačného systému, ktorý by umožnil komplexné riadenie všetkých akademických činností. Výber vhodného dodávateľa a implementáciu systému do informačného prostredia univerzity považujem v nadchádzajúcom období za jednu z priorít STU.

Dôležitým prvkom na utváranie pozitívneho obrazu univerzity v očiach verejnosti je jej prezentácia – či už vo virtuálnom, alebo v reálnom prostredí.

Práve v týchto dňoch začína prevádzku nový univerzitný internetový portál. Do konca januára 2006 k nemu budú postupne pripojené všetky fakulty STU. Univerzitné internetové stránky tak budú spravované jednotným, pre užívateľov nenáročným redakčným systémom. Prostredníctvom jeho používania, ako aj následnej zodpovednosti budú všetky pracoviská zainteresované na nepretržitej aktualizácii informácií. To, čo si na stránkach prečítame, a či budú skutočne plniť svoj účel, závisí predovšetkým od zamestnancov, pretože práve oni sa budú na ich tvorbe podieľať.

Rád konštatujem, že naša univerzita sa postupne stáva príťažlivejšou pre tlač, rozhlas či televíziu. Svedčia o tom výsledky systematického monitoringu médií. Napríklad len v poslednom štvrtroku o nás médiá informovali 60-krát, najviac najčítanejšie denníky (HN, Pravda, SME) a Slovenský rozhlas. K tomu treba pridať časopisy s odbornou tematikou, v ktorých sú príspevky našich odborníkov samozrejmosťou. V tejto súvislosti treba podotknúť, že vzhľadom na množstvo iných „horúcich“ tém v našej spoločnosti je väčší záujem novinárskej obce o univerzitné dianie a prezentáciu osobností z akademického prostredia skôr zbožným želaním ako realitou.

Z podstaty univerzitného života vyplýva snaha o spoluprácu, výmenu informácií, mobilitu študentov a učiteľov. Slovenská technická univerzita v uplynulom roku uzavrela 6 dohôd o spolupráci, 5 nových fakultných bilaterálnych zmlúv a 42 dohôd programu Európskej únie SOCRATES/ERASMUS. O medzinárodnom vedecko-výskumnom potenciáli univerzity svedčí 59 medzinárodných vzdelávacích projektov a 118 medzinárodných výskumných projektov. Rád konštatujem, že učitelia našej univerzity prijali výzvu EÚ a aktívne sa zúčastnili riešenia 30 projektov 5. Rámcového programu a 15 projektov 6. Rámcového programu EÚ.

Naši študenti sa zúčastňujú medzinárodných výmen, ktoré sú zamerané na študijné pobyty alebo odbornú prípravu v zahraničných partnerských inštitúciách a podnikoch. Mobility študentov STU sa uskutočňujú v rámci medzinárodných programov, ale aj medzivládnych dohôd Ministerstva školstva SR. Skúsenosti zo štúdií v zahraničí v uplynulom roku prostredníctvom programov ERASMUS a LEONARDO DA VINCI získalo 224 našich študentov.

Významným prvkom, ktorý tvorí neoddeliteľnú súčasť zahraničných vzťahov a pôsobí na ďalší rozvoj alebo na upevňovanie medzinárodnej spolupráce, sú zahraničné pracovné cesty a prijímanie zahraničných hostí. STU vyslala v minulom roku na zahraničné pracovné cesty 3 024 zamestnancov a na pôde STU bolo prijatých 420 ľudí zo zahraničia. STU sa okrem vzdelávacích a vedecko-výskumných činností venuje aj príprave a realizácii rôznych odborných podujatí, ako sú konferencie, kongresy, kurzy, letné školy, pracovné stretnutia, semináre, súťaže, sympóziá, školenia, tvorivé dielne a výstavy. V roku 2004 fakulty STU pripravili a uskutočnili 85 medzinárodných podujatí tohto druhu.

Vážené dámy a vážení páni,

v minulých dňoch som na pôde najstaršej univerzity v talianskej Bologni slávnostne podpísal Magnu Chartu Universitatum. Týmto aktom vstúpila Slovenská technická univerzita do rodiny európskych univerzít, ktoré sa riadia jej princípmi. Medzi jej základné piliere patrí humanizmus, sloboda bádania, podpora vzdelávania a intelektuálna nezávislosť. Rešpektovanie týchto požiadaviek musia zabezpečiť vlády i univerzity.

Vážené slávnostné zhromaždenie,

dovoľte mi, aby som v tomto kontexte poďakoval všetkým, ktorí podporujú naše snaženie. O práci akademického senátu bude podrobne hovoriť jeho pán predseda. Som rád, že AS STU pokračoval v presadzovaní celouniverzitného myslenia. Prijaté legislatívne normy sú toho dôkazom. Veľmi si vážim aktívnu prácu študentskej časti AS, ktorá prispela viacerými návrhmi na skvalitnenie našej činnosti.

Správna rada STU v zmysle platného vysokoškolského zákona plní svoju nezastupiteľnú úlohu. Oceňujem aktívny záujem jej členov o naše problémy a pomoc pri ich riešení.

Záverom mi dovoľte zaželať v tomto akademickom roku všetkým pracovníkom univerzity veľa síl pri plnení jej úloh. Študentom prajem nové vedomosti, prehĺbenie záujmu o štúdium i veci verejné. Nech je univerzitné štúdium jedným k kamienkov mozaiky mladosti, na ktorú budete vždy v dobrom spomínať. Všetkým vám prajem úspešný akademický rok 2005/2006.

Príhovor prezidenta SR Ivana Gašparoviča

Vaša Magnificencia pán rektor Slovenskej technickej univerzity, vážený pán predseda akademického senátu STU, Spectability, Honorability, Excelencie, vážené dámy, vážení páni, milí študenti,

dovoľte mi srdečne vás pozdraviť pri príležitosti otvorenia nového akademického roka 2005/2006 na vašej alma mater. Slobodná akademická pôda, hlavne pri takýchto slávnostných príležitostiach, má svoju krásnu a neopakovateľnú atmosféru. Rád som preto prijal vaše pozvanie, pretože mi pripomína moje roky strávené medzi študentmi na univerzite. Môj dobrý pocit je dnes umocnený aj miestom.

Nachádzam sa na univerzite, ktorá je najstaršou a súčasne najväčšou technickou univerzitou na Slovensku. Želám vám, aby bol nadchádzajúci rok rokom úspešným, v ktorom naplníte všetky svoje ciele a rozšírite svoj obzor o ďalšie nové poznatky. Túto príležitosť veľmi rád využívam aj na to, aby som zablagoževal Magnificencii rektorovi Slovenskej technickej univerzity v Bratislave pánovi profesorovi Bálašovi k nedávnomu zvoleniu za prezidenta Slovenskej rektorskej konferencie na nasledujúce funkčné obdobie.

Vaša Magnificencia, vážený pán rektor, v novej funkcii vám prajem veľa síl a odvahy k úspešnému pokračovaniu v napĺňaní cieľov, ktoré si kolégium rektorov vysokých škôl na najbližšie obdobie stanovilo.

Slovenská technická univerzita v Bratislave bude o dva roky oslavovať 70. výročie svojho založenia. Oceneniahodné sú tieto roky vzdelávania a vedy, potrebné pre napĺňanie poznania každenných potrieb pre život ľudí. Za toto obdobie tu vyštudovalo vyše stotisíc inžinierov, ktorí zohrali svoju úlohu pri premene Slovenska z agrárnej na rozvinutú a priemyselne vyspelú krajinu.

A treba povedať, že v dnešnej dobe technického rozvoja ju budú zohrávať aj naďalej. Vedecko-technický pokrok napreduje vysokým tempom vpred. Kto ho nezachytí v dnešnom globalizovanom svete, dostáva sa do ťažko riešiteľných problémov. Predpoklad nezaostať je vo vzdelaní hlavne v oblasti prírodných a technických vied, teda aj u vašich absolventov. Výchova a vzdelávanie, spolu s vedecko-technickým pokrokom, predstavujú základ stability spoločnosti, sú naším duchovným bohatstvom, ktoré je potrebné stále zveľaďovať. Preto sú investície do vzdelania najlepším predpokladom hospodárskeho rastu našej krajiny a nástrojom, ako úspešne uspieť v tvrdej konkurencii a zabezpečiť našim občanom lepšie životné podmienky.

Všetci musíme urobiť maximum, aby sa školstvo stalo skutočnou prioritou Slovenska so všetkým, čo k tomu patrí. Aby sa vrátilo postavenie a vážnosť učiteľom aj na nižších stupňoch škôl, ktorí ju postupne strácajú.

Aby sa zmysluplne zreformovalo vysoké školstvo na Slovensku a potom sa do školstva reálne dali také finančné prostried-

ky, ktoré našu krajinu zaradia aspoň do stredu rebríčka európskych krajín. Som presvedčený o tom, že výsledok, aj vďaka vám, sa rýchlo dostaví. A tu nevynímam ani post prezidenta. Minuloročné naplnenie integračných cieľov – vstup Slovenskej republiky do spoločenstva vyspelých európskych demokracií i do transatlantických štruktúr – otvára aj vašej univerzite nové možnosti aktivít a predovšetkým medzinárodnej mobility študentov. Na druhej strane však zaväzuje k neustálemu skvalitňovaniu vyučovacieho procesu, odstraňovaniu duplicity vo výučbe s cieľom priblížiť sa k európskemu smerovaniu vysokoškolských systémov.

Preto by sme sa mali snažiť čo najrýchlejšie dobehnúť úniu predovšetkým v školstve. Poučme sa zo skúseností tých krajín, ktoré v priebehu pár rokov zaznamenali prudký hospodársky rast práve vďaka tomu, že si za základ prosperity postavili kvalitný vzdelávací systém.

Priority Slovenska v oblasti vedy by mali korešpondovať s prioritami EÚ, medzi ktoré môžeme zaradiť kategórie zdravia a výživy, nanotechnológie, biotechnológie, informačné a komunikačné technológie, materiálové a produkčné technológie, energiu, životné prostredie a výskum pre bezpečnosť obyvateľstva. O úspechu Slovenska v tejto oblasti rozhodne najmä kooperácia v trojuholníku štátny sektor (vrátane SAV) – vysokoškolský sektor – podnikateľský sektor.

Na Slovensku sa usídľuje stále väčší počet významných európskych, ale aj globálnych nadnárodných korporácií, aj keď zatiaľ predovšetkým v automobilovom priemysle. Možno však konštatovať, že Slovensko, vďaka reformám a zapojeniu zahraničných investícií do vývoja slovenskej ekonomiky, sa rýchle dostáva do hlavného trendu svetového globálneho vývoja. Tým sa zároveň pre nás vytvárajú aj lepšie

nástupné podmienky v rámci Európskej únie.

Preto by sme mali uvažovať aj nad tým, či by súčasťou investičných stimulov do budúcnosti nemohla byť aj ponuka vedy a výskumu, ktorý je na Slovensku efektívny a pritom podstatne lacnejší ako výskum v USA či v Európskej únii. Ponuka výskumu by mohla byť významným nástrojom stimulácie pre veľké nadnárodné firmy, ktoré by mali záujem prísť na Slovensko.

Akademická obec si uvedomuje, že vysokoškolský systém potrebuje reformu, ale reformu takú, ktorá by z hľadiska poskytovaného vzdelania a jeho kvality zvýšila príťažlivosť našich vysokých škôl, zabezpečila absolventom adekvátne uplatnenie v praxi a posunula slovenské vysoké školstvo na úroveň porovnateľnú so zahraničnými univerzitami. Predovšetkým obsah vysokoškolského vzdelávania musí korešpondovať s nastupenými trendmi, musí akceptovať nové podmienky podnikateľského prostredia a požiadavky globalizujúceho sa trhu.

V tejto súvislosti ma veľmi teší, že absolventi vašej školy sú žiadanými odborníkmi doma i v zahraničí.

Pozorne som si vypočul príhovor pána rektora, v ktorom uviedol veľa konkrétnych číselných údajov, dokumentujúcich súčasný stav a vysokú kvalitatívnu úroveň Slovenskej technickej univerzity. Prijemne ma prekvapilo konštatovanie, že z 27 univerzít na Slovensku získala Slovenská technická univerzita až štvrtinu z celkového finančného objemu zahraničných vedeckých grantov.

Tento údaj jednoznačne svedčí o vysokej úrovni a kvalite vedeckovýskumnej práce pedagógov, pracovníkov vedy, doktorandov a študentov pôsobiacich na STU v Bratislave. Gratulujem vám k takémuto vynikajúcemu výsledku. Verím, že vaše úspechy sa stanú výzvou aj pre ostatné vysoké školy na Slovensku.

Slovensko by malo súťažiť na svetových trhoch kvalitou svojich výrobkov a služieb, a nie ťažiť z nízkej ceny ľudského kapitálu. Cena práce hrá čoraz menšiu úlohu v ekonomickej súťaži. Začínali sme transformáciu s vysokokvalifikovanými odborníkmi, ale pri absencii odbornej prípravy pracovnej sily by sa táto komparatívna výhoda stala len relatívnou a zo Slovenska by sa obrazne povedané stala „montážna dielňa“.

Ak sa teda usilujeme o to, aby sa slovenská ekonomika stala znalostnou ekonomikou, ak chceme ďalej budovať technologické parky a prilákať na Slovensko ďalších zahraničných investorov, ktorí tu budú vyrábať výrobky s vysokou pridanou hodnotou, musíme okrem infraštruktúry pripraviť aj vzdelanú pracovnú silu a vlastný výskum.

Akademická pôda Slovenskej technickej univerzity je tým správnym miestom na prípravu absolventov, ktorí budú hnačím motorom a garantom nášho ďalšieho napredovania. Najpriamejšia cesta k cieľu vedie cez ďalšie skvalitňovanie odbornej úrovne vzdelania a okamžitej implementácie nových poznatkov vedy a výskumu do vyučovacej praxe. Permanentná spolupráca s priemyselným zázemím v rámci regiónu, Slovenska i zahraničia je samozrejmom nevyhnutnosťou.

Rád by som zdôraznil, že za veľmi dôležité považujem vytváranie priaznivú sociálnu klímu, jednak pre súčasných študentov, ale aj pre absolventov v jednotlivých odboroch vzhľadom na ich budúce uplatnenie v praxi. Motivačné štipendiá pre najlepších študentov, ktoré sú v tomto akademickom roku novinkou, by sa mali stať stimulom na dosahovanie tých najlepších výsledkov pre všetkých, ktorí to so svojou budúcnosťou myslia vážne a k povinnostiam pristupujú zodpovedne. Schopní vedeckovýskumní pracovníci nepracujú len v SAV, mnoho ich je na vysokých školách, čoho príkladom je i vaša univerzita. Máte veľmi dobre rozvinutú spoluprácu s domácimi i zahraničnými partnermi, a čo vám môžu iné vysoké školy závidieť, i výborné technické zabezpečenie pracovísk. Vysoko oceňujem váš cieľ získať zaradenie výskumnej univerzity a som presvedčený o tom, že aktivity, ktoré rozvíjate v oblasti vedy, techniky a umenia, vás k nemu čoskoro privedú.

Pri tejto príležitosti na prahu nového akademického roka vám chcem zaželať naplnenie cieľov vašich osobných ambícií, z ktorých bude mať prospech aj spoločnosť.

Ďakujem za pozornosť.

Príhovor predsedu akademického senátu STU Milana Žalmana

Vaša Excelencia
pán Ivan Gašparovič,
prezident Slovenskej republiky,
vážený pán rektor,
vážený pán predseda
Správnej rady STU,
vážená akademická obec STU,
milí hostia,
dámy a páni,

dovoľte mi, aby som sa Vám
prihovoril pri príležitosti otvorení
nového akademického
roku, zhodnotil činnosť
AS STU za 2. rok jeho funkč-

ného obdobia a súčasne načrtnol strategické úlohy, ktoré senát čakajú v druhej časti funkčného obdobia.

Akademický senát STU v uplynulom akademickom roku v oblasti legislatívnej činnosti venoval pozornosť najmä pripomenutiu návrhu Zákona o študentských pôžičkách, ktorého súčasťou bola aj novela zákona o vysokých školách. Dnes, keď čítam tento príhovor je známe, že MŠ SR už nestihne v tomto funkčnom období predložiť ďalšiu verziu zákona o študentských pôžičkách na schválenie v NR SR. V spojitosti s týmto konštatovaním mi dovoľte vrátiť sa k súvisiacej téme, a to k financovaniu súkromných vysokých škôl. Ukazuje sa, že je potrebné dôrazne žiadať ministerstvo školstva, ale aj reprezentácie vysokých škôl, aby v strategických zámeroch rozvoja vysokého školstva rozpracovali rozvojové trendy a postavenia verejných, štátnych a súkromných vysokých škôl na Slovensku. Tvrdenie, že súkromné vysoké školy majú mať z hľadiska dotácií na študenta rovnaké postavenie ako verejné vysoké školy, bez zohľadnenia ďalších súvislostí, je vytrhnuté z kontextu a v tejto podobe s ním nesúhlasíme. Aktuálne preto zostávajú naše hlavné argumenty odmietnutia návrhu financovania súkromných vysokých škôl z rozpočtu MŠ SR, ktoré sa dajú vyjadriť :

- nerovnoprávnym postavením verejných a súkromných vysokých škôl (zriaďovanie, obstarávanie tovarov, štátna pokladnica, kontrolná činnosť)
- orientáciou súkromných vysokých škôl iba na lukratívne študijné programy, (vznikajú iba vysoké školy s limitovaným počtom študentov a s uzavretou obsahovou orientáciou
- chronickým nedostatkom finančných prostriedkov verejných vysokých škôl SR v porovnaní s EÚ ale aj krajinami V4,
- poskytovaním prostriedkov podnikateľským subjektom, teda aj súkromnej vysokej škole podlieha reguláciám EÚ (napr. schvaľovanie podpory v EÚ)

Akademický senát v uplynulom akademickom roku schválil na aprílovom zasadnutí (25. 4. 2005) novelu pracovného poriadku pre zamestnancov STU a dodatok č. 1 k štatútu Správnej rady STU, na júnovom zasadnutí Štatút Rady ubytovaných študentov (27. 6. 2005). Konštatujem, že v súčasnosti máme na MŠ SR zaregistrované všetky zmeny vnútorných predpisov univerzity.

Schvaľovanie rozpočtu Slovenskej technickej univerzity je jedným z najdôležitejších bodov, ktorým sa zaoberal senát počas uplynulého akademického roku. Na rozdiel od predchádzajúcich rokov nevytvoril medzi senátormi fakúlt neprimerané napätie. Pravidlá rozdeľovania dotácií sa postupne stabilizujú. Schvaľovací proces začal v januári 2005, keď MŠ SR predložilo na vyjadrenie reprezentáciám vysokých škôl návrh metodiky rozpisu dotácií a návrh rozpisu dotácií zo štátneho rozpočtu verejným vysokým školám, a skončil v máji pri schvaľovaní rozpočtu.

Konštatujem, že závažnejšie zmeny v metodike rozpisu dotácií zo štátneho rozpočtu verejným vysokým školám na rok 2005 v porovnaní s rokom 2004 boli v zmene:

- metodiky delenia dotácie z úrovne MŠ SR, aplikáciou inovovaných výkonových kritérií vo vede a vo výške 15 % aj v mzdových prostriedkoch v podprograme vzdelávanie,
- delenia dotácie na tovary a služby, kde 7/8 objemu sa delilo podľa prepočítaného počtu študentov a len 1/8 sa delila aj podľa koeficientu ekonomickej náročnosti. Táto zmena metodiky mala veľmi negatívny dopad na STU...
- viazania časti dotačných prostriedkov, ktoré budú rozdelené až v poslednom štvrtroku v závislosti od reálneho počtu študentov, ktorí nastúpia do prvých ročníkov štúdia v novoakreditovaných študijných programoch.

Rozpočet Slovenskej technickej univerzity na rok 2005 – časť rozdelenie dotácie z MŠ SR schválil senát 21. 3. 2005. Metodika rozdelenia dotácie STU na jednotlivé súčasti sa realizovala v súlade s metodikou rozpisu dotácií zo štátneho rozpočtu verejným vysokým školám spracovanou MŠ SR.

Akademický senát sa po roku neúspešnej aplikácie vrátil k pravidlám započítavania pedagogických výkonov medzi fakultami Slovenskej technickej univerzity. Motiváciou takéhoto postupu je požiadavka zabezpečiť kvalitu pedagogického výkonu a efektívne využívať pracovné kapacity učiteľov univerzity ako celku. Ekonomická nezávislosť fakúlt a skutočnosť, že učiteľ je pracovníkom fakulty a nie univerzity, nutne vedie k snahe finančne vyrovnáť odvedené pedagogické výkony medzi fakultami.

Komisia, ktorú úspešne viedol člen predsedníctva AS STU, pripravila nový návrh pravidiel a AS STU ich schválil na júnom zasadnutí. Došlo k zhode, že nové zásady musia byť čo najjednoduchšie a musia reflektovať skutočnosť a tvoriť rámec flexibilného systému vzájomného vyrovnávania výkonov založeného na mechanizme ponuky a dopytu pri rešpektovaní kritéria kvality, minimalizácie nákladovosti a vzájomnej výhodnosti.

Študentská časť AS STU venovala pozornosť pripomienkovaniu návrhu Ubytovacieho poriadku STU a vypracovaniu návrhu Štatútu rady ubytovaných študentov. Štatút schválený na júnovom zasadnutí senátu precíznejšie definuje postavenie RUŠ. Tento samosprávny orgán reprezentuje študentov ubytovaných v študentských domovoch Slovenskej technickej univerzity nielen v oblasti ubytovania, ale aj stravovania, športového a kultúrneho vyžitia. Bude veľmi záležať aj na študentskej časti AS, aby v novom akademickom roku samosprávne orgány na internátoch začali úspešne svoju činnosť.

Študentská časť senátu STU prostredníctvom svojich členov zaujímala stanoviská najmä k problémom, ktoré sú spojené so sociálnymi a študijnými záležitosťami študentov:

- analýzou subjektov pôsobiacich v ŠDaJ STU,
- analýzou výšky poplatkov za ubytovanie a dôvodov ich zvýšenia,
- stravovacím systémom na ŠD – racionalizáciou stravovacích zariadení STU.

Vstupom do tretieho roku funkčného obdobia sa budeme zaoberať aj modelom kreovania akademického senátu v novom funkčnom období 2007-2011, ale aj možnými modelmi tvorby akademického a profesionálneho manažmentu univerzity. Súhlasíme s názorom, ktorý bol vyslovený v Správe o priebehu reformy vysokého školstva na Slovensku a jej dopadoch na študentov vysokých škôl (Materiál vypracovaný MŠ SR na základe uznesenia NR SR č. 793 zo dňa 2. marca 2004), že zvýšená autonómia vysokých škôl v hospodárskej oblasti kladie zvýšené nároky na manažment vysokej školy a jej súčastí. V tejto oblasti sa pociťuje nutnosť odbornej prípravy riadiacich pracovníkov, ktorá sa zatiaľ nerealizovala.

Málo využívame diskusné fóra akademickej obce univerzity. Jednou z tém na diskusiu by malo byť určite posúdenie súčasného konfederatívneho modelu akademického senátu univerzity a hľadanie nového univerzitného modelu. Podobne treba otvoriť otázku, či počet akademických funkcionárov univerzity musí byť odvodený od počtu fakúlt.

Dôležitým prvkom vo vývoji univerzity bude hľadanie

a nachádzanie spoločných univerzitných cieľov. Tieto by mali byť predovšetkým vyjadrené v dlhodobých programoch rozvoja univerzity. Orgány akademickej samosprávy by mali spoločne hľadať a vytvárať podmienky na vznik a realizáciu rozvojových univerzitných projektov.

AS STU z tohto pohľadu v nastávajúcom akademickom roku bude podporovať plnenie strategických zámerov rozvoja univerzity vyjadrené v konkrétnych programoch najmä:

- budovaniu informačného systému univerzity,
- realizácii dislokácie a prevádzky FIIT,
- rozvoju sociálneho programu pre študentov všetkých stupňov a mladých pracovníkov univerzity

Možno konštatovať, že uvedené skutočnosti potvrdzujú, že akademický senát STU, ako samosprávny akademický orgán, má svoje nezastupiteľné miesto v riadení univerzity. Aj preto je dôležité, aby sa pre AS STU ako celok, ako aj pre jeho členov aj naďalej vytvárali primerané podmienky na ich činnosť. Vážené dámy a páni,

na záver sa patrí vysloviť poďakovanie vedeniu univerzity za aktívny prístup v spoločnom snažení realizovať strategické

zámery rozvoja univerzity, ako aj poďakovať členom akademického senátu STU za ich aktívnu a kreatívnu prácu v senáte.

Dovoľte mi, na záver môjho príhovoru, popriať akademickej obci STU veľa úspechov v novom akademickom roku 2005/06.

Pri príležitosti otvorenia nového AR bola odhalená pamätná tabuľa prof. Dionýzovi Ilkovičovi za prítomnosti členov rodiny

NA AKTUÁLNU TÉMU

Magna Charta

Rektor Slovenskej technickej univerzity Vladimír Bálež v septembri 2005 slávnostne podpísal v talianskej Bologni Magnu Chartu Universitatum. Týmto aktom vstúpila STU medzi európske univerzity, ktoré sa riadia jej princípmi. Text dokumentu prinášame v plnom znení.

MAGNA CHARTA UNIVERSITATUM

Preambula

Podpísaní rektori európskych univerzít, zhromaždení v Bologni pri príležitosti 900. výročia založenia najstaršej z nich, štyri roky pred definitívnym zrušením hraníc vo vnútri Európskeho spoločenstva a s perspektívou rozšírenia spolupráce všetkých európskych národov sú presvedčení, že národy i vlády si majú viac ako kedykoľvek predtým uvedomovať úlohu, ktorú budú univerzity povolané hrať v meniacej sa a stále viac sa internacionalizujúcej spoločnosti.

Rektori sú presvedčení, že

1. budúcnosť ľudstva na konci tohto tisícročia do veľkej miery závisí od kultúrneho, vedeckého a technického rozvoja realizovaného v centrách kultúry, poznania a výskumu, ktorými sa stali univerzity,
2. úloha univerzít odovzdávať poznatky novým generáciám dnes znamená aj to, že musia slúžiť celej spoločnosti, ktorej kultúrna, sociálna a ekonomická budúcnosť si vyžaduje vynakladať značné úsilie hlavne do celoživotného vzdelávania,

3. univerzity musia poskytovať také vzdelanie a odbornú prípravu, ktoré budúcným generáciám umožnia dodržiavať významnú harmóniu okolitého prostredia i samotného života.

Rektori vyhlasujú pred vládami a svedomím národov základné princípy, o ktoré by sa malo poslanie univerzity v prítomnosti i v budúcnosti opierať.

Základné princípy

1. V rámci spoločností, rôzne organizovaných v závislosti od geografickej polohy a historického dedičstva, sú univerzity autonómny inštitúciami, ktoré rozhodujúcim spôsobom vytvárajú a šíria kultúru prostredníctvom výskumu a výučby. Aby mohli naplňovať potreby súčasného sveta, musia byť nezávislé od každej politickej, hospodárskej a ideologickej moci.
2. Na univerzitách je vzdelávacia aktivita neoddeliteľná od výskumnej aktivity, pretože len tak môže výučba sledovať vývoj potrieb i požiadaviek spoločnosti a vedeckých poznatkov.
3. Sloboda výskumu, výučby a odbornej prípravy je základným princípom života univerzít. Štátne úrady a univerzity musia v rámci svojich kompetencií zaručovať a podporovať rešpektovanie tejto základnej požiadavky. Univerzity odmietajú intoleranciu a sú vždy otvorené dialógu. Sú ideálnym miestom stretávania sa učiteľov, ktorí sú schopní deliť sa o svoje vedomosti a majú prostriedky na ich rozvíjanie výskumom a inováciou, a študentov, ktorí majú právo, schopnosti a vôľu obohacovať svoje mysle týmito vedomosťami.
4. Univerzity sú ochrankyne európskej humanistickej tradície, ich stárou snahou je dosiahnuť univerzálne poznanie. Aby naplnili svoje poslanie, prekračujú geografické a politické hranice a potvrdzujú životnú potrebu rozličných kultúr vzájomne sa poznávať a ovplyvňovať.

Prostriedky

Dosiahnutie cieľov univerzít v rámci týchto princípov si vyžaduje účinné prostriedky, zodpovedajúce súčasnej situácii.

1. Aby sa zachovala sloboda výskumu a výučby, musia byť nástroje vhodné na jej uskutočnenie dostupné všetkým členom univerzitnej komunity.
2. Prijímanie učiteľov a úprava ich postavenia musia zachovávať princíp, že výskum je neoddeliteľný od výučby.
3. Každá univerzita musí svojim študentom zabezpečiť, pri rešpektovaní špecifickosti ich postavenia a danej situácie, ochranu ich slobôd a vhodné podmienky na dosiahnutie ich cieľov v oblasti kultúry a odbornej prípravy.

4. Univerzity – predovšetkým európske – vidia vo vzájomnej výmene informácií a dokumentácie, ako aj v rozširovaní spoločných vedeckých iniciatív základné nástroje trvalého pokroku poznania.

Preto univerzity, podobne ako v začiatkoch svojej histórie, podporujú mobilitu učiteľov-vedcov a študentov a pokladajú všeobecnú politiku ekvivalencie hodností, titulov, skúšok (pri zachovaní národných diplomov) a pride-

lovania štipendií za hlavný nástroj zaručujúci plnenie ich terajšieho poslania.

Podpísaní rektori sa v mene svojich univerzít zaväzujú, že podniknú všetko, čo je v ich moci, aby sa všetky vlády a príslušné nadnárodné organizácie mohli stále viac inšpirovať ustanoveniami tejto Charty, ktorá jednomyseľne vyjadruje autonómnú vôľu univerzít.

V Bologni 18. septembra 1988

Noví docenti

V tomto roku opäť v októbri, ako sa už stalo tradíciou, rektor STU Vladimír Bálež vymenoval nových docentov na našej univerzite. Zároveň prorektor pre vedu a výskum Robert Redhammer vedeniu STU predstavil nových profesorov, ktorých v predchádzajúcom období vymenoval prezident SR Ivan Gašparovič – prof. RNDr. Františka Baliaka, PhD., prof. Ing. Danielu Ďuračkovú, PhD., prof. Ing. Jozefa Markoša, DrSc. a prof. Ing. Karola Velíška, CSc. (Nových profesorov sme predstavili v Spektre č. 10, 2004/2005).

Nové dekréty si z rúk rektora STU prevzali:

doc. Ing. Matej Beznák, CSc., docent v odbore technológia strojárskkej výroby, vedúci Katedry zlievarenstva MTF STU,

doc. Ing. Jaroslava Hyršlová, PhD., docentka v odbore priemyselné inžinierstvo a manažment na Fakulte chemicko-technologickej Pardubice, habilitovala na MTF STU,

doc. PhDr. Ivan Kusý, CSc., docent v odbore urbanizmus na Katedre sociálnej práce Pedagogickej fakulty Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, habilitoval na FA STU,

doc. RNDr. Karol Nemoga, PhD., docent v odbore aplikovaná informatika na Matematickom ústave Slovenskej akadémie vied v Bratislave, habilitoval na FEI STU,

doc. Ing. Iveta Paulová, PhD., docentka v odbore inžinierstvo kvality produkcie na Katedre inžinierstva kvality MTF STU,

doc. Ing. Viktor Tittel, CSc., docent v odbore: technológia strojárskkej výroby na Katedre tvárnenia MTF STU.

Srdečne blahoželáme!

Čestný doktorát pre dekana FIIT STU

Vedecká rada Technickej univerzity v Košiciach na svojom riadnom zasadnutí 30. júna 2005 schválila udelenie čestného doktorátu dekanovi Fakulty informatiky a informačných technológií STU v Bratislave **prof. RNDr. Ľudovítovi Molnárovi, DrSc.** Čestný doktorát bol udelený na slávnostnom zasadnutí vedeckej rady TU, rozšírenom o vedeckú radu Fakulty elektrotechniky a informatiky STU, ktoré sa konalo 9. septembra 2005 v priestoroch Technickej univerzity v Košiciach. Na slávnostnom akte sprevádzala nového držiteľa čestného doktorátu jeho manželka a dcéra. Z našej univerzity bol prítomný prof. Ing. Vladimír Bálež, DrSc., rektor STU a súčasne prezident Slovenskej rektorskej konferencie, prof. Ing. Pavol Návrat, PhD., riaditeľ Ústavu informatiky a softvérového inžinierstva, prof. Ing. Milan Kolesár, CSc., riaditeľ Ústavu počítačových systémov a sietí, a Ing. Ján Špička, tajomník FIIT. Čerstvý *doctor honoris causa* v týchto dňoch oslávil aj životné jubileum (píšeme o ňom na inom mieste), a tak bývalému rektorovi STU v Bratislave patrí dvojnásobná gratulácia a želanie dobrého zdravia a ďalších osobných i pracovných úspechov.

*Milan Kolesár
FIIT STU*

Prof. PhDr. Ľudovít Petránsky, DrSc. – doctor honoris causa na Technickej univerzite vo Zvolene

Vedecká rada Technickej univerzity vo Zvolene udelila na svojom jarnom zasadnutí prof. PhDr. Ľudovítovi Petránskemu, DrSc., vedúcemu Ústavu dizajnu Fakulty architektúry STU čestný titul doctor honoris causa. Slávnostné zasadnutie vedeckej rady pri príležitosti odovzdania tohto čestného titulu sa uskutočnilo 3. 10. 2005.

Vedecká rada Technickej univerzity vo Zvolene týmto aktom ocenila vedeckú a pedagogickú osobnosť prof. Petránškeho a jeho dlhoročné zásluhy o rozvoj teórie a praxe slovenského dizajnu a výchovu dizajnérov na Slovensku. Ocenila i jeho prínos do spolupráce medzi TU vo Zvolene a STU v Bratislave. Prof. Petránsky predstavuje výraznú vedeckú a pedagogickú osobnosť integrujúcu široký humanitný rozhľad s citom pre vedecké a technické prístupy. Na Fakulte architektúry STU pôsobí už 15 rokov, je vedúcim Ústavu dizajnu, v rokoch 1997 – 2002 bol prodekanom pre doktorandské štúdium. Jeho pôsobenie v tejto akademickej funkcii je spojené s výraznou kvalitatívnou premenou doktorandského štúdia. Po dlhých rokoch sa pod jeho vedením na STU opäť vrátila výučba v umeleckom odbore. Ako predseda spoločnej odborovej komisie pre dizajn sa zaslúžil o vytvorenie silnej školy dizajnu na Slovensku. Pod jeho vedením sa sformovala skupina odborníkov z príbuzných škôl a fakúlt pôsobiacich v príprave dizajnérov a pripravili optimálne podmienky na zvyšovanie kvalifikácie odborníkov pôsobiacich v umeleckom odbore dizajn. Napriek jeho humanitnej odbornej orientácii nepozná rešpekt pred výdobytkami informačných komunikačných technológií. Svojím elánom a perspektívnosťou plánov je inšpiráciou aj pre mladšie generácie pedagógov a dizajnérov. Je autorom mnohých publikácií, od odborných a popularizačných článkov, cez vedecké práce publikované v domácej a zahraničnej literatúre, najnovšie tituly študijnej literatúry vydané na STU a TU vo Zvolene, až po viac ako dve desiatky výtvarných publikácií, z ktorých treba na tomto mieste spomenúť aspoň monografie Zolo Palugay, Mikuláš Galanda, Vincent Hložník, Princípy moderného umenia či Moderná slovenská grafika. Bol komisárom mnohých zaujímavých výstav. K desiatkam koncepcií výstav slovenského výtvarného umenia a dizajnu u nás, v New Yorku, Washingtone, Ottawe, Montreale a Štrasburgu stále pribúdajú ďalšie cenné koncepčné počiny prezentujúce to najlepšie zo slovenského výtvarného umenia a dizajnu.

Profesor Petránsky zostáva aj v deň udelenia čestného doktorátu na TU vo Zvolene verný tradícii všetkých našich stretnutí v uplynulých dvanástich rokoch spoločnej práce na Fakulte architektúry, na ktorých svojich kolegov i študentov neustále získaval svojím nadšením a poznatkami o výtvarnom umení, ale predovšetkým svojím vlastným umením – umením pedagóga a najmä umením života.

Som si istý, že dôvodom na udelenie čestného doktorátu prof. Petránškemu nie je len pohľad späť na 60 rokov života človeka, ktorý sa svojou prácou a svojím ľudským rozmerom stal osobnosťou ako pedagóg, vedec, organizátor a akademický funkcionár, ale aj, či predovšetkým, ako kolega s bohatými plánmi do budúcnosti.

Maroš Finka
FA STU

Letná škola 2005 Vplyv znalostnej spoločnosti na priestorový rozvoj

Téma vedomostnej spoločnosti môže byť ponímaná ako oblasť, ktorá zastrešuje mnohé čiastkové aj prierezové otázky priestorového rozvoja. Znalostná ekonomika (a v širšom zmysle slova aj znalostná spoločnosť – Knowledge Based Society) nachádza svoje uplatnenie vo všetkých dimenziách priestorového rozvoja a je aktuálna na lokálnej, regionálnej, celoštátnej či celoeurópskej úrovni. Orientácia na znalostnú spoločnosť umožňuje komplexnú analýzu silných a slabých stránok regiónu, mesta či krajiny a umožňuje tak nielen efektívne alokovať zdroje, ale aj aktivizovať endogénne potenciály danej entity. Dôležitou motiváciou sa stáva čoraz viac akcelerujúca hospodárska súťaž európskych miest a regiónov. Regióny/mestá, ktoré nedokážu držať krok v rozvíjaní znalostnej spoločnosti, sa stávajú trvale znevýhodnenými v tejto súťaži.

V dňoch 13. až 17. septembra sa v priestoroch FA STU konala Letná škola pod názvom *Znalostná spoločnosť a jej vplyv na priestorový rozvoj*. Organizátormi podujatia boli SPECTRA, Centrum excelencie a Akadémia pre priestorový rozvoj a krajinné plánovanie (ARL) v Hannoveri. Podujatie bolo vyústením súťaže pod rovnomenným názvom, ktorá bola vypísaná vo februári tohto roku a bola príležitosťou pre mladých vedeckých pracovníkov, zaoberajúcich sa vzťahom znalostnej spoločnosti a priestorového rozvoja. Súťažiaci prezentovali svoje príspevky a zároveň mali možnosť konzultovať diskutovanú problematiku s renomovanými expertmi z európskych univerzít.

Medzi hlavné témy, ktoré rezonovali z odborného hľadiska, patrili zohľadnenie fenoménu udržateľnosti v priestorovom rozvoji, tvorba „inteligentného regiónu“, využívanie nástrojov strategického manažmentu a marketingu v hospodárskej súťaži regiónov a miest, ako aj možnosti participácie verejnosti na tvorbe znalostne orientovanej spoločnosti. Osobitnou kapitolou bola diskusia o postavení a úlohách univerzít v procese budovania znalostnej spoločnosti. Príklady z krajín EÚ – Nemecko, Veľká Británia ilustrovali praktické aspekty danej problematiky.

*Matej Jaško
FA STU*

Moderné prístupy k manažmentu podniku 2005

Katedra manažmentu Fakulty chemickej a potravinárskej technológie STU zorganizovala v dňoch 8. a 9. septembra 2005 jubilejnú 15. medzinárodnú vedeckú konferenciu MODERNÉ PRÍSTUPY K MANAŽMENTU PODNIKU.

Katedra manažmentu, predtým Katedra ekonomiky a riadenia chemického a potravinárskeho priemyslu, organizuje podobné konferencie, resp. sympózia od roku 1970.

Program konferencie bol pripravený medzinárodným programovým výborom zloženým z popredných odborníkov v oblasti ekonomiky a manažmentu, resp. prierezových a odvetvových ekonomík zo Slovenskej republiky, Českej republiky, Spolkovej republiky Nemecko, Poľskej republiky, Litovskej republiky a Estónskej republiky.

Na konferencii bolo spolu s niekoľkými významnými vrcholovými manažermi zo SR a ČR prítomných 118 účastníkov zo 7 štátov Európy, ktorí prezentovali 109 vedeckých a odborných príspevkov. Odborníci zastupovali takmer všetky vysoké školy ekonomického a manažérskeho zamerania v Slovenskej republike, ako i prevažnú časť týchto škôl v Českej republike. Významná účasť zástupcov bola, podobne ako v minulom roku, z Litovskej republiky – z Vilniuskej univerzity, resp. z Univerzity Kaunas. Tento rok podujatie navštívili aj účastníci z Lotyšskej republiky.

Konferenciu otvoril dekan FCHPT prof. Ing. Dušan Bakoš, DrSc. V príchovore oboznámil prítomných s históriou fakulty a jej zámermi do budúcnosti.

Vyzdvihol význam Katedry manažmentu počas jej viac ako 53-ročnej histórie pre chemický priemysel, ako i pre ostatné odvetvia národného hospodárstva. Uviedol novoakreditované študijné programy bakalárskeho a inžinierskeho štúdia, ktoré Katedra manažmentu zabezpečuje od školského roku 2005/2006. Zároveň dekan FCHPT prezentoval pripravovaný študijný program doktorandského štúdia „Manažérstvo chemických a potravinárskych podnikov“. Vyzdvihol rýchly kariérny postup absolventov Katedry manažmentu v súvislosti s veľmi dobrým uplatnením týchto absolventov vo všetkých sférach hospodárstva.

Vystúpenie generálneho riaditeľa BorsodChem MCHZ Ostrava doc. Ing. Alexandra Pálffyho, CSc., zaujalo prezentovanými aplikáciami outsoursingu na úrovni veľkého podniku, konkrétne v chemickom priemysle.

Hlavný referát vedeckej časti konferencie predniesol prof. Ing. Štefan Hittmár, PhD., ktorý sa vo svojom príspevku zaoberal vzťahom manažmentu a riadenia znalostí. Vyzdvihol prácu s informáciami a poznatkami, poukázal na dôležitosť selekcie informácií a ich efektívne využívanie pre jednotlivé zložky manažmentu podniku. Ďalšie príspevky boli zamerané predovšetkým na problematiku manažmentu, jeho jednotlivých segmentov, ďalej marketingu, podnikových financií a finančného trhu, na riadenie malých a stredných podnikov, environmentálnu problematiku a riadenie kvality v podnikových podmienkach.

Príspevky, vzhľadom na ich rozsah a vedeckú úroveň, budú publikované nielen v zborníku konferencie, ale aj v dvoch pripravovaných číslach vedeckého odborného časopisu VEDECKÉ PRÁCE FCHPT STU.

*Dušan Baran
vedúci Katedry manažmentu FCHPT STU*

Študent FIIT STU – víťaz súťaže spoločnosti Microsoft o najlepšieho IT profesionála Gatekeeper Test za Slovensko a Česko

Spoločnosť Microsoft sa v rámci prevencie pred neoprávneným vniknutím do počítačového systému snaží zvyšovať povedomie o počítačovej bezpečnosti nielen informáciami, ale i vzdelávaním IT profesionálov, a tak zorganizovala súťaž Gatekeeper.

Súťaž Gatekeeper spočívala v on-line teste o počítačovej bezpečnosti, na ktorom sa zúčastnili informatici z 20 krajín vrátane Slovenska. Súťaž pozostávala z 20 otázok z oblasti aktuálnych bezpečnostných problémov. Pri devätnástich otázkach súťažiaci vyberal správne odpovede z ponúknutých možností. Posledná otázka vyžadovala vlastnú slovnú odpoveď, ktorú hodnotila skupina odborníkov. Súťaž trvala dva týždne (2. – 14. mája 2005). Každý deň súťaže boli zverejnené dve otázky vždy o 10.00 hodine. Len čo si súťažiaci otázky prečítal, mal 30 až 90 sekúnd (v závislosti od povahy otázky) na odoslanie odpovede. Účastník, ktorý správne odpovedal na otázky do 22 hodín od ich zverejnenia, získal rýchlostný bonus.

*Odvzdávanie ceny víťazovi súťaže Gatekeeper Test za SR a ČR
Zľava: Dalibor Lukeš, manažér pre bezpečnosť a platformové
stratégie spoločnosti Microsoft ČR a SR, Martin Jenčo, víťaz
súťaže Gatekeeper Test za SR a ČR, Roman Sládek, obchodný
riaditeľ spoločnosti Microsoft Slovakia*

Podľa slov generálneho riaditeľa spoločnosti Microsoft Slovakia Róberta Šimončiča úlohou súťažiacich nebolo len preukázať znalosť počítačovej bezpečnosti, ale svoje schopnosti a vedomosti aj ďalej rozvíjať.

Súťaže Gatekeeper Test sa na Slovensku a v Českej republike zúčastnilo viac ako 1 800 súťažiacich.

Najviac znalostí a skúseností v oblasti počítačovej bezpečnosti preukázal Martin Jenčo, študent 2. ročníka inžinierskeho štúdia na Fakulte informatiky a informačných technológií STU v Bratislave. Dňa 6. septembra 2005 na slávnostnom odovzdávaní cien si prevzal hlavnú cenu za víťazstvo v tejto súťaži z rúk obchodného riaditeľa spoločnosti Microsoft Slovakia.

„Počítačovou bezpečnosťou sa zaoberám už niekoľko rokov. Počas súťaže som každé ráno netrpezlivo očakával novú otázku. Odpovedať pre mňa nebolo ľahké, čerpal som hlavne zo svojich skúseností z používania informačných systémov,“ povedal Martin Jenčo, víťaz súťaže Gatekeeper, ktorému sme položili niekoľko otázok.

Ako ste sa dozvedeli o súťaži?

Prostredníctvom e-mailu z Microsoftu. Som zaregistrovaný v „mailing liste“, aby som bol informovaný o akciách, konferenciách a iných aktivitách, ktoré Microsoft pripravuje.

Čo bolo pre Vás hlavnou motiváciou zapojiť sa do tejto súťaže?

Videl som to ako dobrú príležitosť porovnať si svoje znalosti s ostatnými a, samozrejme, aj túžba zväzfiť.

Predpokladám, že ste sa aj nejako špeciálne pripravovali, keďže Váš cieľ bol jasný?

Na súťaž som sa nepripravoval. Celá moja príprava spočívala v tom, že som si nastavil každý deň budík, aby som neprespal zverejnenie otázky (úsmev...).

Už ste sa niekedy predtým zúčastnili podobnej súťaže?

V minulom roku som sa zapojil do súťaže určenej širokej

verejnosti. Bola to počítačová hra, ktorej cieľom bolo dostať kura von z bludiska za čo najkratší čas. Spolu s kamarátmi sa nám podarilo umiestniť na popredných miestach.

Vyzerá to tak, že celý deň sedíte s pohľadom upreným na monitor a obyčajný svet okolo nie je až tak podstatný. Alebo sa mýlim?

Vo voľných chvíľach chodím do prírody, venujem sa turistike, sem-tam športu, či už tenisu, alebo lyžovaniu. Začal som sa učiť hrať na klavíri a celkom úspešne...

Prajem Vám veľa ďalších úspechov nielen na súťažnom poli.

*Zuzana Marušincová
FIIT*

J U B I L A N T I

Životné jubileum – 65 rokov dekana FIIT STU prof. RNDr. Ľudovíta Molnára, DrSc.

Významné životné jubileum ho našlo vo významnej akademickej funkcii dekana novej fakulty, **Fakulty informatiky a informačných technológií**, v plnom pracovnom nasadení pri realizácii plánov a predstáv o novej modernej podobe univerzity v nových spoločenských podmienkach. Pri spätom pohľade môžeme konštatovať, že mal v živote šťastie, ktoré sa každému nedostane. S informatikou, so vznikom a transformáciami toho istého pracoviska je spätý celý jeho aktívny život. Celý ten proces premien, od počítačového strediska cez základnú katedru, odbornú katedru, študijný odbor až po Fakultu informatiky a informačných technológií nesie jeho silnú pečať. Mnohí nevedia, že bol jedným z prvých priekopníkov na poli zavádzania a využívania číslicových počítačov na slovenských vysokých školách. Pri vzniku **Katedry matematických strojov (KMS)** v roku 1963 na vtedajšej EF SVŠT bol jedným z troch prvých odborných asistentov. V roku 1973 obhájil kandidátsku dizertačnú prácu. Pri vzniku odbornej katedry, **Katedry počítačov (KP)**, v roku 1974 bol jedným z troch pedagógov, ktorí prešli z KMS a začali rozvíjať nové predmety a nový študijný odbor – elektronické počítače. Budovanie Katedry počítačov boli roky v istom zmysle priekopnícke pre neho aj pre katedru. Vznikali nové prednášky a študijné programy. V tom čase boli viaceré prednášky ako prvé v rámci vtedajšej ČSSR. Na tejto katedre bol v roku 1978 menovaný za docenta. V tom čase vykonával funkciu zástupcu vedúceho katedry a bol vedeckým tajomníkom EF SVŠT. Od roku 1985 pôsobil vo funkcii prodekana pre výchovno-vzdelávaciu činnosť a po novembrovej revolúcii ho pracovníci fakulty v roku 1990 zvolili do funkcie dekana, ktorú vykonával do roku 1994. Medzitým obhájil doktorskú dizertačnú prácu a v roku 1991 ho prezident republiky vymenoval za profesora. Od roku 1994 bol vedúcim Katedry informatiky a výpočtovej techniky FEI STU. Popri tejto funkcii bol

od roku 1994 členom predsedníctva a od roku 1997 predsedom akademického senátu STU. Úspešne kandidoval na funkciu rektora STU, do ktorej ho prezident republiky vymenoval od 1. februára 2000.

Z pôvodnej odbornej Katedry počítačov a jej postupných premien (neskorší názov bol Katedra informatiky a výpočtovej techniky) vznikla nová fakulta, ktorú má šťastie viesť ako dekan. Naplnil sa tak jeho profesionálny sen a zavŕšilo sa jeho celoživotné snaženie. Čo je dôležité, životného jubilea sa dožíva nielen ako dekan, bývalý rektor, ako uznávaný pedagóg a vedec v oblasti informatiky, ale aj ako človek v plnom zdraví a plný optimizmu, tvorivého elánu a ďalších plánov.

Pedagogická činnosť profesora Molnára sa vyznačuje širokým odborným záberom a výbornými výsledkami. Od roku 1966 zaviedol osem nových predmetov, ktoré obsahujú problematiku programovania, gramatik, prekladačov, vypočítateľnosti, použitia počítačov a programovacích jazykov. Tieto predmety zabezpečil ako autor vysokoškolskými učebnicami a skriptami. Záslužná je jeho aktivita pri vedení vtedajších postgraduálnych štúdií, ktoré boli zamerané na minipočítače a mikropočítače, umelú inteligenciu a na tvorbu a realizáciu programov, ako aj pri tvorbe stredoškolských učebníc zameraných na výučbu programovania číslicových počítačov. Mimoriadne výsledky má aj v práci s talentovanými študentmi. Pod jeho vedením dosiahli viaceré úspechy na fakultných, celoštátnych i medzinárodných konferenciách študentskej vedeckej a odbornej činnosti.

Vedecká práca profesora Molnára je zameraná na problematiku tvorby programov a umelej inteligencie. Ako zodpovedný riešiteľ viedol úlohy štátneho plánu výskumu, fakultné úlohy i úlohy v rámci medzinárodnej spolupráce a takisto bol a je vedúcim riešiteľom viacerých grantových výskumných úloh. Ich riešením vznikli významné teoretické výsledky i realizačné výstupy vo forme programových systémov. Aktívna výskumná práca sa odrazila aj vo výchove nových vedeckých pracovníkov. Vyškolicil deväť kandidátov vied, z nich traja dosiahli vedecko-pedagogický titul docent a dvaja titul profesor. Publikoval viac ako 90 vedeckých a odborných prác v časopisoch a zborníkoch vedeckých konferencií doma a v zahraničí, je spoluautorom zlepšovacích návrhov a autorom prekladov štyroch odborných kníh z anglického jazyka.

Profesor Molnár ako vedecká autorita dlhodobo pracoval v rôznych vedeckých a odborných komisiách, vo vedeckých radách univerzít, v radách špecialistov, skupinách expertov, v redakčných radách viacerých vydavateľstiev a v programových výboroch domácich a zahraničných sympózií, konferencií a seminárov. Absolvoval niekoľko dlhodobých a krátkodobých pobytov na popredných univerzitách a iných pracoviskách zaoberajúcich sa problematikou informatiky. Zo súčasných aktivít treba spomenúť najmä funkciu prezidenta medzivládneho výboru pre informatiku pri UNESCO, predsedu Slovenskej komisie pre UNESCO, posudzovateľskú činnosť pre Európsku úniu, členstvo v ACM, IEEE a vo vedeckom kolégiu SAV.

Bohatá bilancia výsledkov profesora Molnára je dielom každodennej svedomitej práce, ktorá si vyžadovala veľa psychických a fyzických síl, veľa vytrvalosti, tolerantnosti a trpezlivosti, ako aj schopnosti prekonávať prekážky a poučiť sa z chýb a nezdarov. Je aj výsledkom schopnosti pracovať s ľuďmi, vyberať si spolupracovníkov, motivovať ich, prebúdzat v nich zdravé ambície, vedieť sa tešiť z ich úspechov, ale vedieť aj otvorene kriticky poukázať na ich chyby a nedostatky, avšak vždy ľudským, láskavým a povzbudzujúcim spôsobom.

Do ďalších rokov želáme profesorovi Molnárovi pevné zdravie, veľa ďalších osobných úspechov a vo funkcii dekana úspešné splnenie všetkých vytýčených cieľov pri posúvaní našej univerzity medzi popredné európske vedecké a vzdelávacie inštitúcie. Za všetkých spolupracovníkov a gratulantov

*Pavol Návrat a Valéria Šimáková
FIIT STU*

FEANI

Súčasnosť a perspektívy vzdelávania inžinierov v Európe

V dňoch 25. – 27. augusta 2005 bolo vo Viedni rokovanie Stredoeurópskej skupiny členských štátov FEANI – Federation Européenne d'Associations Nationales d'Ingénieurs (Federácia európskych národných inžinierskych zväzov). Táto federácia bola založená po skončení 2. svetovej vojny v Paríži a odtiaľ sa neskôr jej sekretariát presťahoval do Bruselu, kde je sídlo väčšiny európskych organizácií vrátane Európskej únie. FEANI sústreďuje svoju pozornosť najmä na presadzovanie spoločenského ocenenia technických inžinierov, na zlepšenie možností ich mobility v rámci európskych a mimoeurópskych štátov, na usporiadanie medzinárodných konferencií a seminárov, na tvorbu projektov technického zamerania a organizovanie odborníkov z členských štátov na ich riešenie a na výchovu mladej generácie inžinierov a technikov. Slovensko, ktoré preukázalo, že spĺňa všetky požiadavky, bolo na základe rozhodnutia Valného zhromaždenia prijaté do FEANI dňom 1. januára 1995. V tomto roku si teda pripomíname 10. výročie nášho členstva v tejto významnej európskej organizácii.

Podmienkou pre mobilitu inžinierov bolo, aby ich hodnosti získané v členských štátoch Európy boli porovnateľné. FEANI preto vytvorila medzinárodnú skupinu, tzv. európsky monitorovací komitét (EMK), ktorý vypracoval podmienky na získanie diplomu „európsky inžinier“ (Eur Ing). V nasledujúcom roku po prijatí Slovenska do FEANI bola vyslaná do našej krajiny monitorovacia skupina, ktorá po dôslednej kontrole úrovne fakúlt slovenských vysokých škôl technického zamerania za prítomnosti ich dekanov a členov Slovenského národného komitétu FEANI posúdila, že 18 fakúlt vyhovuje požiadavkám na zapísanie do INDEXU FEANI. Tým umožnila ich absolventom, ktorí spĺňajú okrem iného podmienky výrobnéj praxe a poznajú svetový jazyk, podať prihlášku na získanie titulu Eur Ing a zapísať sa do REGISTRA FEANI. Zo Slovenskej technickej univerzity bolo do INDEXU zaradených 5 fakúlt. V priebehu ďalšieho desaťročia požiadali o zápis do INDEXU FEANI ďalšie fakulty, hlavne z novovytvorených univerzít.

Na zasadnutí vo Viedni sa zúčastnilo osem krajín: Nemecko (4), Švajčiarsko (5), Česká republika (4), Maďarsko (2), Poľsko (2), Slovenská republika (2), Slovinsko (2) a usporiadajúce Rakúsko (5). Delegátmi za Slovenskú republiku boli predseda Slovenského národného komitétu doc. P. Molnár z Ekonomickej fakulty a predseda Slovenského monitorovacieho komitétu prof. D. Driensky z STU. Rokovanie prebiehalo podľa programu, ktorý bol písomne zaslaný v predstihu do všetkých zúčastnených krajín. Schôdzu viedol predstaviteľ hostujúcej krajiny prof. Putz. V rámci jednotlivých bodov programu, ktorý bol prijatý bez pripomienok, bol jednomyseľne odsúhlasený protokol z predchádzajúceho rokovania, ktoré sa konalo v auguste 2004 v Berlíne. Účastníci porady konštatovali, že obsahoval všetky dôležité rozhodnutia, ktoré tam prijali delegáti zúčastnených krajín. Potom nasledovalo predloženie strategického plánu FEANI do najbližšej budúcnosti. V jeho rámci uviedla Mgr. Linke model spoločnej platformy na uznanie kvalifikácie. Zamerala sa na otázky regulovania inžinierskej profesie, uznávania titulu inžiniera v jednotlivých štátoch FEANI, rámcové stanovenie obsahu štúdia a na zjednotenie spôsobu získavania kvalifikácie inžiniera v krajinách EÚ. Dr. Fuchs, ktorý je členom predsedníctva FEANI, naznačil spoločnú platformu pre uznanie kvalifikácie inžiniera v štátoch EÚ z pohľadu FEANI. Uviedol, že v štátoch, ktoré sú členmi FEANI, zatiaľ niet takejto platformy. Vedenie FEANI pripravuje projekt, ktorý bude prispievať k odstráneniu doterajšej heterogenosti. Jej nepriaznivým dôsledkom je pomerne malá medzinárodná mobilita inžinierov. Po obidvoch vstupných prednáškach sa rozbehla veľmi široká panelová diskusia, do ktorej sa zapojili svojimi skúsenosťami, názormi a odporúčaniami delegáti zúčastnených krajín. Všetky príspevky smerovali k podpore navrhovanej platformy. Rokovanie pokračovalo prípravou spoločného postupu krajín stredoeurópskej skupiny na nastávajúcom Valnom zhromaždení FEANI, ktoré sa uskutoční v Aténach. Hovorilo sa hlavne o štýle riadenia FEANI a o podpore zvýšenia významu malých členských štátov. Zdôraznila sa nutnosť zvýšenia právomoci národných komitétov. Zasadnutie stredoeurópskej skupiny jednomyseľne rozhodlo, že bude podporovať, aby za prezidenta FEANI bol zvolený Dr. Ing. Willy Fuchs (Nemecko), za viceprezidenta Dr. Alcide Gava (Taliansko) a za členov predsedníctva F. Grepain (Belgicko), L. Olsen (Dánsko), J. Molina (Španielsko), D. Jagodič (Slovinsko) a J. Biroh (V. Británia). Hospodárenie FEANI priblížil pokladník Dr. Müller, ktorý predložil správu o čerpaní finančných prostriedkov za uplynulé obdobie a návrh rozpočtu FEANI na nasledujúce obdobie. Prerokovanie žiadosti organizácie Národný komitét pre inžinierske vzdelávanie v Rusku bolo odsunuté na neskôr, pretože táto organizácia zatiaľ nespĺňa základné požiadavky. Na záver rokovania sa dohodlo, že v rámci rotácie usporiadajúcich štátov bude schôdza v auguste 2006 v Maďarsku. Ak hodnotíme uvedené stretnutie z pohľadu našich vysokých škôl technických, a teda aj STU, potom treba zdôrazniť najmä snahu FEANI o vytvorenie modelu porovnateľnej prípravy inžinierov v jednotlivých európskych štátoch a projektu účasti FEANI na ich celoživotnom vzdelávaní.

Dušan Driensky

Katedra inžinierskej pedagogiky a psychológie MTF

Spomienka na profesora Štefana Bartu

Ešte pred pár dňami sme na Katedre fyziky FEI STU stretávali profesora Štefana Bartu sviežeho, plného elánu, stále aktívne publikujúceho a prednášajúceho. Jeho náhly odchod nás preto všetkých veľmi prekvapil a zarmútil.

Profesor Štefan Barta sa narodil 1. januára 1931 v Komjaticiach. Zmaturoval v Nových Zámkoch v roku 1949. Vysokoškolské vzdelanie nadobudol v Bratislave na Elektrotechnickej fakulte SVŠT, kde v roku 1953 získal titul elektrotechnického inžiniera so zameraním na elektrické stroje. Po ročnom pôsobení v elektrotechnickom podniku MEZ Vsetín nastúpil ako asistent na Ilkovičovú Katedru fyziky (vtedy ešte Ústav technickej fyziky) Elektrotechnickej fakulty SVŠT a zotrval na nej až do svojej smrti 24. septembra 2005. Tu bol v roku 1978 vymenovaný za docenta a v roku 1990 za profesora.

Profesor Barta sa stal významnou vedeckou a pedagogickou autoritou v teoretickej fyzike, konkrétne v termodynamike, štatistickej a kvantovej fyzike a fyzike tuhých látok. Už krátko po nástupe na SVŠT začal publikovať. Medzi jeho najvýznamnejšie práce patria články o teórii transportu elektrického náboja v kryštalických a amorfných polovodičoch. Teoreticky významne prispel k vývoju impulzných metód merania termofyzikálnych parametrov a k interpretácii takto získaných experimentálnych výsledkov, najmä z hľadiska ich praktického využitia. Viedol kolektívy riešiace výskumné úlohy zo spomenutej problematiky. Teoreticky objasnil perkoláciu fonónov, pričom štátny Diplom č. 39 za tento objav prevzal 19. 3. 1987. Navyše spolu s kolegami J. Bielekom a J. Krempaským bol v roku 1989 za tento objav ocenený Národnou cenou SR.

Výsledky svojej rozsiahlej práce publikoval v domácich, ale najmä v zahraničných časopisoch a prezentoval na početných konferenciách. Spravidla to boli štúdie predstavujúce exaktné a vyčerpávajúce riešenia študovanej problematiky. Išlo najmä o témy ako „Anomálna difúzia na perkolačných klastroch blízko kritického bodu“, „Nevratné procesy vo feroelektrických a feromagnetických materiáloch“, „Kvantovomechanický Brownov pohyb“, „Youngov modul pružnosti“ a „Poissonov modul v kompozitných materiáloch“, ale aj rad ďalších tém. Profesor Štefan Barta bol výborný pedagóg. Jeho prednášky vždy upúťali logickou stavbou. Poslucháčov dokázal strhnúť svojou zaujatosťou, osobným zánietením a neskrývanou radosťou zo svojej disciplíny. Rozsah jeho prednáškovej činnosti bol mimoriadne široký. Prednášal v základnom kurze fyziky, ale podstatnú časť svojej aktívnej činnosti venoval prednáškam vo vyšších ročníkoch, na špecializáciách fyzika tuhých látok a materiálové inžinierstvo. Išlo o štatistickú fyziku, kvantovú mechaniku a hlavne fyziku tuhých látok. Bol žiadaným prednášateľom, a tak aj na Fakulte chemickej a potravinárskej technológie prednášal predmet nerovnovážna termodynamika a v poslednom období na odbore automatizá-

cia predmet fyzika dynamických procesov. Pravidelne viedol špeciálne kurzy pre doktorandov.

K prednáškam napísal rad skript a spoluautorsky prispel aj do známej Ilkovičovej učebnice Fyzika. Veľa úsilia venoval zakladaniu, profilovaniu a organizovaniu špecializácie Fyzika tuhých látok, v rámci ktorej inovoval a modernizoval vyučovací proces. Bol členom vedeckých rád viacerých inštitúcií – na domácej fakulte FEI STU, na Elektrotechnickom ústave SAV a na Žilinskej univerzite.

Za svoju činnosť bol viackrát ocenený. Za jedno z najvýznamnejších ocenení možno považovať Zlatú plaketu Dionýza Ilkoviča za zásluhy vo fyzikálno-chemických vedách. Profesora Štefana Bartu sme poznali ako človeka ušľachtilých zásad, veľmi skromného a vždy ochotného pomôcť a poradiť. Preto nám bude dlho chýbať.

*Ivan Červeň a kolegovia z Katedry fyziky
FEI STU*

Š P O R T

České vysoké učení technické v Prahe zorganizovalo v dňoch 11. – 16. septembra 2005 prvé stretnutie študentov európskych univerzít. Stretnutia sa zúčastnilo 23 univerzít a 3 partnerské univerzity ako hostia. Podujatie otvoril rektor ČVUT Praha prof. Ing. Jiří Witzany, DrSc., v historickej Betlémskej kaplnke, ktorá bola vybudovaná v roku 1391 na účely českej bohoslužby. Tu v rokoch 1402 – 1412 kázal Majster Ján Hus. Otvorenia sa zúčastnil predseda českej vlády, námestník MŠ Českej republiky, primátor Prahy, starostka Prahy 6, prezidentka študentskej únie a ďalšie osobnosti. Podľa rektora ČVUT toto prvé stretnutie študentov univerzít Európy položilo základy pre budúce medzinárodné študentské podujatia. Na každý deň bol bezchybne pripravený a podrobne rozpracovaný program, ktorý pozostával z: kultúrneho programu, diskusného fóra,

workshopov a športových súťaží. Športové súťaže sa uskutočnili v halovom a plážovom volejbale a vo futsale. Družstvo futsalu STU reprezentovali študenti Strojníckej fakulty (Duga Tomáš, Gabura Martin, Galbavý Martin, Habaj Marek, Kluvánej Vladimír, Roth Peter, Smolinský Peter, Štroffek Jaroslav) a jeden študent Stavebnej fakulty (Bartošek Gabriel). Viedol ho doc. PhDr. Vladimír Korček, PhD., z KTV Strojníckej fakulty. Súťažilo sa v dvoch skupinách po päť družstiev na novovybudovaných ihriskách s umelým povrchom na Strahove, ktoré domácej univerzite môžu študenti a pracovníci STU len závidieť.

Družstvo STU skončilo na 2. mieste v skupine „B“, keď získalo 9 bodov, pričom strelilo najväčší počet gólov a dostalo najmenší počet gólov (25:7). V stretnutí o postup do finále družstvo STU zvíťazilo 7:2 nad ČVUT Praha,

a tak oplátilo minuloročnú prehru 3:4 z finále First International Universities Little Football Tournament 2004. V dramatickom finále však družstvo STU prehralo s družstvom VŠB Ostrava 2:3, keď ešte minútu pred koncom stretnutia vyhrávalo 2:1 a 4 sekundy pred koncom bol stav 2:2. Za športové výkony, vystupovanie na ihrisku a útočný spôsob hry získali naši študenti veľký rešpekt, uznanie, sympatie a veľa priaznivcov. Víťazné družstvo si za vzornú reprezentáciu a propagáciu STU zaslúži poďakovanie.

FUTSAL – konečné výsledky

1. VŠB Ostrava
2. STU Bratislava
3. Univerzita z Debrecínu
4. ČTU Praha
5. Univerzita z Cypru
6. Univerzita T. Bati zo Zlína
7. Aalborg Univerzita
8. Univerzita zo Southamptonu
9. Zmiešané družstvo
10. Univerzita Libre z Bruselu

Naši študenti si našli nových priateľov, nové kontakty a strávili päť nezabudnuteľných dní v Prahe.

Tešia sa už na Lisabon, ktorý slávnostne prebral štafetu po Prahe. Na záver vyslovujeme poďakovanie ČVUT Praha za zorganizovanie stretnutia, oddeleniu pre zahraničné vzťahy STU za vzorne pripravenú agendu a vedeniu STU za možnosť zúčastniť sa na UNI 2005-Students Meeting European Universities.

*Vladimír Korček
vedúci KTV Sjf STU*

SPEKTRUM STU (Technik – revue slovenských technikov, 9 ročníkov – 1940-1949; Technika – závodný časopis SVŠT, 9 ročníkov – 1958-1967; Technika – revue SVŠT, 2 ročníky – 1968-1970; Technika – spravodajca SVŠT, 8 ročníkov – 1982-1990; Informácie STU, 5 ročníkov – 1990-1994) vydáva Slovenská technická univerzita v Bratislave, Vazovova 5, 812 43 Bratislava, tel. č.: 02/57294 584, fax: 02/57294 333, e-mail: spektrum@stuba.sk

Za obsah dodaného príspevku zodpovedá jeho autor. Redakcia nemusí súhlasiť so všetkými publikovanými názormi.

Zodpovedná redaktorka: Iva Šajbidorová **Grafická koncepcia:** Karol Rosmány **Grafická úprava:** Ivan Páleník **Fotografka:** Etela Križiková **Redakčná rada:** Emília Bednárová, Kvetoslava Ferková, Maroš Finka, Miroslav Hutňan, Ladislav Javorčík, Milan Kolesár, Peter Kostka, Zuzana Mokošová, Milan Petráš (predseda), Tatiana Sikorová, Robert Špaček, Eva Troščáková, Ján Vajda.

Tlač: Vydavateľstvo STU, Bratislava. **Registrácia:** MK SR 1334/95. **TS:** 09. ISSN 1336-2593. Nepredajné. **Uzavierka čísla:** 7. októbra 2005.